CZĘŚĆ XLIX — № 43. ROK 25 — (1854.)

TYGODNIK
PETERSBURSKI
GAZETA URZĘDOWA
KRÓLESTWA POLSKIEGO.

Wychodzi we WTORKI i PIĄTKI. Prenumerata przyjmuje się pod adresem do Wydawcy Tygodnika w Petersburgu, lub do Expedycyi Gazet Petersburskiego Pocztamtu, nadto we wszystkich Pocztowych urzędach w Cesarstwie i Królestwie.

Cena ROCZNA w Rossyi z pocztą, a w Stolicy, z noszeniem do mieszkań, 15 rubli. PÓŁROCZNA 8 rubli srebrem.

WTOREK, $\frac{8}{20}$ CZERWCA.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

PETERSBURG, $\frac{7}{19}$ CZERWCA.

Przez Rozkaz dzienny CESARSKI w Wydziale Wojskowości, z dnia 1 Czerwca, liczący się w jeździe Jenerał-major *Knorring 4*, mianowany Dowódzcą 1 brygady rezerwowej dywizyi lekkiej jazdy.

Rozkaz dzienny CESARSKI *w Wydziale służby Cywilnej, z dnia 4 Maja 1854 roku.*

Następni Urzędnicy rozmaitych Władz i Urzędów Gubernii Grodzieńskiej, podniesieni zostali do rang: za odznaczającą się służbę, Radzcy Honorowego, Naczelnik Stołu Urzędu powszechnej opieki, Sekretarz Kollegijalny *Markowski;* Sekretarza Kollegijalnego, Sekretarze Gubernijalni: Buchalter Kancellaryi Naczelnika gubernii *Rummel* i Rządu Gubernijalnego, Naczelnik Stołu *Kimbar* i Pomocnik Naczelnika Stołu *Jabłoński;* — za wysługę lat, Radzcy Stanu, Lustrator Gubernijalny, Radzca Kollegijalny *Sakowicz;* — Assesora Kollegijalnego, Radzcy Honorowi, Sprawnik Ziemski Brzeski *Masłow*, Młodszy Urzędnik do szczególnych poruceń przy Naczelniku gubernii *Sierzputowski*, Starszy Assesor Sokolskiego Sądu Ziemskiego *Sikorski*, Buchalter Izby Skarbowej *Suchomiel* i Dozorca Akcyzy gubernii Grodzieńskiej *Bieniewski-Pruszak;* — Radzcy Honorowego, Sekretarze Kollegijalni: Rejestrator Rządu Gubernijalnego *Uszkowski*, Urzędu Powszechnej Opieki: Kontroler *Domański* i Sekretarz *Hermański*, Naczelnik Stołu Izby Sądu Cywilnego *Downarowicz*, Assesor Białostocko-Sokolskiego Sądu powiatowego *Kryński*, Kontrolerowie Izby Skarbowej *Kwiatkowski*, *Hregorowicz*, *Liodt* i *Romanowicz*, Dozorcy Akcyzy w powiatach: Białostockim *Żebrowski* i Brzeskim *Rokicki*, Buchalter Białostockiej powiatowej kassy *Radziwonowicz*, Kontroler Izby Dóbr Państwa *Tołkin* i były Członek-korrespondent byłej Specyalnej Kommisyi Stadnictwa Państwa *Nejhof-Lej*, Bielski powiatowy Poczmejster *Lissowski* i Sekretarz Rużańskiego Pocztowego Oddziału *Niewiadomski;* — Sekretarza Kollegijalnego, Sekretarze Gubernijalni: były Młodszy Urzędnik do szczególnych poruceń przy Naczelniku gubernii *Krukowski*, Rządu Gubernijalnego: pełniący obowiązki Naczelnika Stołu *Gębarzewski*, Tłómacz *Lubowicki* i Pomocnicy, Naczelnika Stołu *Wołkowicki* i Rejestratora *Jankowski*, Naczelnik Stołu Szlacheckiego Deputatskiego Zgromadzenia *Białobłocki*, były Deputat do czuwania nad prawną sprzedażą trunków i Kurator zapasowych magazynów zboża w tymże powiecie *Fritsze*, Sekretarz Kancellaryi Słonimskiego powiatowego Marszałka *Kazigrodzki*, Kommisarz Grodzieńskiej Policyi *Łaszkiewicz;* Sądów Ziemskich: Bielskiego, Starszy Assesor *Szczepański*, Assesor *Laskowski* i Słonimskiego Sekretarz *Busz;* Dozorca Bielskiego lazaretu miejskiego *Rząśnicki* i Urzędnicy Kancellaryj: Naczelnika gubernii *Czekierski* i *Kluczewski*, Rządu Gubernijalnego *Hryniewicz* i Szlacheckiego Deputatskiego Zgromadzenia *Bułhak*, Wolkowyski Sędzia powiatowy *Haliburton*, Sekretarze Białostocko-Sokolskiego Sądu powiatowego *Zajączkowski* i *Swięcki*, Sekretarz tamecznej Szlacheckiej Opieki *Kosiński* i Sekretarz Brzeskiego Magistratu *Daszkiewicz-Bortnowski*, Urzędnik do Szczególnych poruceń Izby Skarbowej *Wołłodźko* i Buchalterowie Bielskiej powiatowej kassy *Kosiński* i *Kujawski*, Izby Dóbr Państwa: Inżenjerowie *Krzyżanowski*, *Bitner* i Urzędnicy Kancellaryi *Koczan* i *Lenkiewicz*, Pomocnicy: Naczelnika Okręgowego *Bohdanowicz* i Lustratora Gubernijalnego *Kostecki*. *(D. c. n.)*

— Przez Dyplomat CESARSKI z dnia 26 Maja, Radzca Tajny *Ustinow*, mianowany kawalerem orderu Św. Anny 1 klassy z koroną.

— Przez Ukazy Cesarskie do Kapituły Orderów, Najłaskawiej mianowani kawalerami orderów: Św. Jerzego 4 klassy, 29 Maja, Fligel-adjutant J. C. Mości, Pułkownik pułku Konnej Gwardyi hrabia *Orłow*, w nagrodę odznaczającego się męztwa i waleczności, okazanej na szturmie z dnia 17 Maja 1854 roku przodowego fortu twierdzy Sylistryi, gdzie jeden z pierwszych wszedł na wał, przy czém był ciężko raniony; — Św. Włodzimierza 3 klassy, 14 Kwietnia, Ormiańsko-Gregoryański Biskup Jerzy *Markarow*; 31 Marca, Starsi Urzędnicy III Oddziału przybocznej J. C. Mości Kancellaryi, Rzeczywiści Radzcy Stanu: Szambelan Alexander *Hederstern* i Edward *Lewenthal*, na poświadczenie Zwierzchności o odznaczonej gorliwością służbie i niezmordowanych pracach; — Tegoż orderu 4 klassy, zostający w stałych kadrach Wzorowego pułku jazdy, Pułkownik pułku gwardyjskiego Ułanów J. C. Wysokości Następcy Cesarzewicza *Jagmin 1*; — Św. Anny 2 klassy z koroną, 11 Kwietnia, Dowodzca Kijowskiego Arsenału Jenerał-major *Kudriawski* i zostający w stałych kadrach Wzorowego pułku jazdy, Pułkownik pułku Huzarów gwardyi *Kryński*; — Św. Anny 2 klassy, 16 Kwietnia, Starszy Ordynator 2 lądowego wojskowego lazaretu, Professor Zwyczajny Cesarskiej Medyczno-Chirurgicznej Akademii, Doktor Medycyny, Radzca Kollegijalny *Kułakowski*; 26 Kwietnia, Pocztmistrz Gubernijalny Kowieński, Radzca Kollegijalny *Reutt*, Radzcy Dworu: Kassyer Zarządu okręgu Pocztowego Królestwa Polskiego *Kurmanowicz* i Naczelnik Łomżyńskiego pogranicznego Kantoru pocztowego *Pławski*.

Ukazy Rządzącego Senatu.

(z 1 Departamentu.)

1.) *28 Kwietnia*. O ustanowieniu Towarzystwa Gospodarstwa Wiejskiego w mieście Jurjewie Polskim, w gubernii Władimirskiej.

2.) *29 Kwietnia*. Z ogłoszeniem Najwyżej zatwierdzonego w dniu 22 Marca b. r. Zdania Rady Państwa, w przedmiocie przyjmowania tych samych zaręk, czyli kaucyj, które służą w dzierżawach trunkowych, na ubezpieczenie zadatków wydawanych ze Skarbu, na dostarczenia sukna dla Armii. Zdaniem tém uchwalono: W uzupełnieniu Prawideł o dostawie sukien i kraszeniny dla Armii i Floty (Załączenie do artyk. 263 w IX Dalszym Ciągu Tomu XI Układu Praw Ustawy o Przemyśle), postanowić: 1.) Na ubezpieczenie zadatków wydanych dostawcom, prócz kaucyj, wymienionych w 20 § tych Prawideł, pozwolić przyjmować nadto i następujące: a.) Bilety Skarbu Państwa, (Билеты Государственнаго Казначейства), z policzeniem rosnących na nie procentów, z zastrzeżeniem, ażeby Izby Skarbowe przysyłały takowe bilety do Głównej Kassy, (Главное Казначейство), gdzie, w miarę zamierzonego wyjmowania ich z obiegu, papiery te będą wymieniane na Bilety Bankowe. b.) Bilety Najwyżej ustanowionych po niektórych miastach Banków, jako w Tule, Słobodsku, i t. d. na zasadzie przepisanych co do tych biletów prawideł. c.) Akcye Pierwszego i Drugiego Rossyjskich Towarzystw ubezpieczenia od ognia, jako-to: Pierwszego w summie 400 a Drugiego 50 rubli srebrem. d.) Bilety Zakładów Publicznych Finlandskich, tudzież Kass Kredytowych Liflandskich, Estlandskich i Kurlandskiej, w pełnych summach. e.) Obligacye Pierwszej i Drugiej Polskich pożyczek, w latach 1829 i 1835 zawartych, w pierwiastkowej nazywalnej ich wartości. *Uwaga*. Certyfikaty Polskiej pożyczki 1835 roku litera B. na kaucye przyjmowane nie będą. f.) Akcye ubezpieczenia dożywotnich dochodów i rozmaitych kapitałów, w 40 rublach. g.) Akcye Charkowskiej Kompanii handlu wełną, w połowie nazywalnej wartości. h.) Akcye Towarzystwa Ubezpieczenia od ognia pod nazwaniem *Salamandra*, w 250 rublach. i.) Akcye Rossyjskiego Towarzystwa ubezpieczenia morskich, rzecznych i lądowych transportów, oraz przewożenia towarów, w 30 rublach. k.) Akcye Kompanii ubezpieczenia morskiej i rzecznej żeglugi, oraz lądowych transportów, pod firmą *Nadieżda*, w 60 rublach. l.) Akcye Towarzystwa Oświecenia gazem Petersburga w 30 rublach. m.) Akcye drogi żelaznej Carskosielskiej w 40 rublach. 2.) Wyżej wymienione kaucye mają być przyjmowane na zasadach wyłożonych w §§ 3—8 Prawideł o kaucyach na dzierżawy trunkowe od 1855 po 1859 rok. 3.) Również mogą być przyjmowane i inne Akcye, których przyjmowanie w ogólności na kaucye dla zabezpieczenia Skarbowych dostarczeń i przedsięwzięć będzie w czasie późniejszym dozwolone.

3.) *Tegoż dnia*. O tytuniu do palenia, przywożonym do Rossyi z krajów Zakaukazskich.

4.) *Tegoż dnia*. O porządku przechodzenia Bessarabskich Caranów do stanu miejskiego.

5.) *Tegoż dnia*. O wydaniu XVII Dalszego Ciągu Układu Praw.

6.) *8 Maja*. O przywołaniu do 11 zaciągu rekruta z pomiędzy włościan Dóbr Skarbowych, prócz ludzi właściwego na kolei będącego okresu wieku, jeszcze i ludzi czterech starszych okresów.

7.) *12 Maja*. O powiększeniu 5-ciu uczniami, liczby 30, kształcących się w Kijowskiej Szkole Felczerów.

8.) *15 Maja*. Z ogłoszeniem Najwyżej zatwierdzonej 11 Kwietnia b. r. Ustawy o kapitale nagród w zarządzie Baltyckim Ministerstwa Marynarki.

9.) *18 Maja*. O sposobie wyznaczania sztrafów pieniężnych od urzędników policyjnych i leśnych, za uchybienia przy prowadzeniu śledztw o szkodach poczynionych w lasach Rządowych.

10.) *25 Maja*. O rozciągnieniu artyk. 219 Ustawy o Podatkach na osoby szlachty, duchownych i innego stanu ludzi, zamieszkałych na ziemiach włościan Skarbowych.

11.) *Tegoż dnia*. O rozsyłaniu metrycznych xiąg z Orenburgskiego Mahometańskiego Duchownego Zgromadzenia do urzędników duchownych Baszkiro-Mieszczeriackich wojsk.

12.) *26 Maja.* O porządku zaświadczenia lat wieku zostających pod sądem kupców i mieszczan Petersburskich.

13.) *29 Maja.* Z ogłoszeniem następnego Ukazu J. C. Mości do P. Ministra Skarbu, z dnia 14 Maja 1854 w Petersburgu: «Stosownie do przedstawienia waszego upoważniam was, na zasadzie Ukazu, danego Rządzącemu Senatowi w dniu 18 Stycznia bież. roku, przystąpić do wypuszczenia w obieg XXIX i XXX seryj Biletów Skarbu Państwa, na sześć miljonów rubli srebrem, z naznaczeniem biegu procentów od dnia 1 Czerwca tego 1854 roku; o czém macie uczynić należyte rozporządzenie i donieść Rządzącemu Senatowi.»

— W dniu 13 Maja b. r. wydany został od Ministerstwa Skarbu wyłączny na lat dziesięć przywilej cudzoziemcom *Schutzenbach*, F. *Wrede* i L. *Wrede*, na apparat do wydobywania cukru z substancyj roślinnych, tak świeżych, jako i suszonych, za pomocą zimnej wody.

— Gazeta Odesska donosi, że 23 Maja odbył się tam pogrzeb P. *Gifford*, kapitana angielskiego parowego statku *Tiger*, który umarł z odebranych ran. Trumna, umieszczona na armatniej lawecie, była przeprowadzana przez Pastora kościoła Reformowanego i przez cały ekwipaż angielski, zostający w niewoli. Honory wojskowe były mu oddane, jako mającemu rangę pułkownika. PP. Jenerał-adjutant *Annienkow* i Jenerał-porucznik *Kruzenstern* znajdowali się na kondukcie i pogrzebie. Kilku Jenerałów szło za pogrzebowym cugiem.

O CHOLERZE.

W *Petersburgu*, po 1 Czerwca pozostawało chorych 261 — w ciągu doby zachorow. 35 — wyzdr. 9 — umarło 12 — po 2 Czerwca pozostało chorych 275.

W ciągu doby zachor. 26 — wyzdr. 5 — umarło 16 — po 3 Czerwca pozostało chorych 280.

W ciągu doby zachor. 25 — wyzdr. 7 — umarło 19 — po 4 Czerwca pozostało chorych 279.

W ciągu doby zachor. 30 — wyzdr. 44 — umarło 16 — po 5 Czerwca pozostało chorych 254.

KRÓLESTWO POLSKIE.

Warszawa, 20 Maja (1 Czerwca.)

Rozkaz do Zarządu Cywilnego Królestwa Polskiego.
Z dnia 15 (27) Maja 1854 roku.

Przez rozporządzenia Kommisyj Rządowych i władz oddzielnych.

W Wydziale Kommisyi Rządowej Sprawiedliwości, mianowani: Podpisarz Sądu Pokoju okręgu Łomżyńskiego Jan Szpakowski, pełniącym obowiązki Assesora Sądu Policyi Poprawczej Wydz. Łomżyńskiego; Podpisarz Sądu Pokoju okręgu Maryampolskiego Ignacy Oberfeld, pełn. obow. Pisarza Sądu Pokoju okręgu Kalwaryjskiego; Podpisarz Sądu Pokoju okręgu Przasnyskiego, Sekretarz Kolleg. Ignacy Jeziorkowski, pełn. obow. Pisarza Sądu Pokoju okręgu Ostrołęckiego; Applikant Sądowy przy Trybunale Cywil. w Warszawie, Sekretarz Kolleg. Tomasz Krośnicki, pełn. obow. Podpisarza Sądu Pokoju okręgu Przasnyskiego; Podpisarz Sądu Policyi Popraw. Wydz. Radomskiego Juljan Wielgórski, pełn. obow. Pisarza tegoż Sądu; Applikant Sądowy przy Trybunale Cywil. w Warszawie, Sekretarz Gubern. Edmund Jałowiecki, pełn. obow. Podpisarza Sądu Policyi Poprawczej Wydz. Radomskiego, i Kancelista Sądu Policyi Poprawczej pow. Warszawskiego 1 Wydz. Franciszek Betlej, pełn. obow. Podpisarza Sądu Pokoju okręgu Opatowskiego.

Przeniesieni, na własne żądanie: Podpisarz Sądu Pokoju okręgu Tykocińskiego, Zygmunt Zaborowski, na pełniącego obow. Podpisarza Sądu Pokoju okręgu Łomżyńskiego; Podpisarz Sądu Pokoju okręgu Radziejowskiego Józef Piętka, na pełn. obow. Podpisarza Sądu Pokoju okręgu Tykocińskiego; Rejent Kancellaryi okręgu Soleckiego i Szydłowieckiego Józef Sikorski, na Rejenta Kancel. okręgu Szadkowskiego, i Rejent Kancellaryi okręgu Szadkowskiego, Assesor Kolleg. Franciszek Miłkowski, na Rejenta Kancellaryi okręgu Soleckiego i Szydłowieckiego.

W Wydziale Kommisyi Rządowej Przychodów i Skarbu, mianowani: Strażnicy w Administracyi Rząd. dochodów Skarbowych tabacznych, Tadeusz Skotnicki i Marceli Smoliński, pełniącemi obowiązki Podrewizorów tabacznych.

W Okręgu Naukowym Warszawskim, mianowani: Starszy Nauczyciel Gimnazyum Gubernijalnego w Suwałkach, Radzca Kolleg. Sylwester Okołow, Inspektorem w témże Gimnazyum; Guwerner niższy, Nauczyciel Szkoły Elementarnej Ewangielickiej w Rawie, Gustaw Karsch, Nauczycielem języka Niemieckiego w Szkole powiatowej w Biały, i były Uczeń Szkoły Sztuk pięknych w Warszawie, Stanisław Barcikowski, Nauczycielem rysunków i kaligrafii w Szkole Wyższej Realnej w Kaliszu.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

NIEMCY.

AUSTRYA. *Wiedeń, 5 Czerwca.* N. Cesarz Jmć raczył zatwierdzić następne postanowienia we względzie wywozu broni i potrzeb wojennych: «Wywoz do Rossyi i Turcyi broni i potrzeb wojennych, oraz przedmiotów, bezpośrednio do wojny służących, jest zabroniony; Tranzyt broni, zkądkolwiek przybywający do Cesarstwa, jest również zabroniony, jeżeli towary tego tranzytu przeznaczone są do krajów pomienionych. Okręty, wychodzące z portów Cesarstwa nie mogą zabierać z sobą jak tylko ilość broni i amunicyj, dla ich własnego użytku potrzebną, w przeciwnym razie, powinny te okręty wyjednywać sobie potrzebne pozwolenia od Ministerstw Spraw Zagranicznych i Handlu.»

— Donoszą z Niższego Dunaju do Nowej Gazety Pruskiej, z dnia 7 Czerwca, że wystąpienie 2-go korpusu armii do Krakowa, a 4-go do Transylwanii, oraz skoncentrowanie dwóch korpusów jazdy i odjazd Arcyxięcia Alberta ze swą Główną kwaterą do Hermanstadt, wstrzymany został z rozkazu Cesarskiego. Zmiana ta, zdaniem korrespondenta, nie potrzebuje komentarza.

— Anna Kenderessy, Rozalija Törölk i Elżbieta Szentkiraly, przekonane o udział w spisku rewolucyjnym uknowanym przez tajnych agentów Kossutha, skazane zostały przez Sąd wojenny w Hermanstadt, za zbrodnię zdrady Stanu, na powieszenie, lub na więzienie w twierdzy na lat 15 i 10. Cesarz ułaskawił je na karę więzienia na lat 10 i 8.

*

— Korrespondencya z Wiednia, 7 Czerwca, do Nowej Gazety Pruskiej, zawiera co następuje: «Arcyxiążę Albert mianowany Dowodzcą wielkiej armii obserwacyjnej i od dnia 13 Czerwca ustanowi swą główną kwaterę w Hermanstadt. Mogę dać pewną wiadomość, że eskadra austryacka została wzmocniona przez uzbrojenie brygu *Montecuculli* i korwett *Leipsic* i *Diana* i że za przybyciem fregaty śrubowej *Radecki*, zbudowanej w Anglii, cała eskadra odbierze rozkaz udania się na morze Czarne. Co do dalszego jej przeznaczenia, nic jeszcze niewiadomo.»

PRUSSY. Piszą z Berlina, 28 Maja do Gazety Augsburgskiej, że Rząd Pruski, za przykładem Austryackiego, zwrócił uwagę na drogi żelazne z punktu strategicznego, i postanowił obwarować na punktach ważniejszych, nietylko same koleje, ale i stacye. Przystąpiono już nawet do wznoszenia znacznych okopów po drodze Wrocławsko-Poznańskiej; wybrano ku temu punkt, gdzie kolej przecina Odrę, w bliskości Wrocławia.

DREZNO, *8 Czerwca*. Król Jmć dziś wyjechał do Tetschen.

HANOWER, *7 Czerwca*. Izby Parlamentu zgromadziły się na nowo po kilku tygodniach odroczenia. Głównem ich zajęciem będzie rozbior budżetu. *(G. P.)*

ANGLIJA.

LONDYN, *7 Czerwca*. Młody Król Portugalii, świeżo przybyły do Anglii, podróżuje pod imieniem Hrabi de Guimaraens; towarzyszy mu młodszy Brat; ma on stopień Konnetabla Królestwa.

Król Jmć zamierza, prócz Anglii, zwiedzić Francyą, Belgiją i inne sąsiednie kraje.

— Okręty *Eurydice* od 26 i *Miranda* od 14 dział przybyły 24 Maja do Lerwick, na wyspach Shetland, dokąd też nazajutrz zawinął *the Brisk* od 14 dział. Te trzy statki przeznaczone są do działania na morzu Białem. Dwa pierwsze tam już odpłynęły 26 Maja wieczorem, a *the Brisk* 27 o świcie. Z Plymouth donoszą że slup żaglowy *the Mariner* o 12 działach odpłynie 8 b. m. na morze Białe.

— Depesza telegraficzna z Triestu daje wiadomości z ostatniej poczty z Bombay po 15 Maja. Podług doniesień z Chin, 18 Kwietnia, Anglicy wzięli w Szang-Hai stronę powstańców Chińskich, walczyli nawet wraz z nimi i zmusili do ucieczki wojska Cesarskie. Powstańcy oblegali Pekin i co chwila spodziewano się opanowania przez nich stolicy.

— Na Giełdzie 9 Czerwca, (dep. telegr.) Konsolidy 91¼, ⅝.

— Depesza tegraficzna z Londynu z dnia 10 Czerwca, o godz. 3 rano, odebrana w Berlinie, donosi, że na posiedzeniu Izby Lordów tejże nocy Lord Aberdeen zapowiedział mającą zajść wprędce zmianę w Gabinecie.

Depesza dodaje, Osoby świadome rzeczy zapewniają, że Lord John Russell obejmie Prezydencyą Rady Tajnej po Lordzie Granville, który zostanie Ministrem Osad po Xięciu Newcastle, a ten ostatni obejmie nowoutworzyć się mający portfel Wojny.

— Piszą w gazecie *Edinburgh News*: «Korrespondent pisma *Elgin Courrier* donosi, że, na wezwanie Biura Artylleryi, rzemieślnik jeden z miasta Elgin jeździł do Woolwich dla przedstawienia pod rozbiór władz wojskowych modelu machiny niszczącej, którą naprzód w planie, a potém we właściwych wymiarach wykonał. Przyrząd ma nazwanie *Podłużnego pocisku;* ma on około czterech stóp długości, nabija się w armatę i trafia w cel z dziwną dokładnością na odległość pięciu mil (7½ wiorst.) Wystrzelony z działa rozwija się na podobieństwo porasolu, pęka w chwili kiedy się uderza o przedmiot, do którego jest wymierzony, kruszy i niszczy wszystko co się tam znajduje, w promieniu kilkunastu metrów. Może w jednej chwili zniszczyć największy okręt w świecie; a jeden lub dwa wystrzały toż samo uczynić są zdolne z oddziałem najpiękniejszego wojska. Same tylko palne substancye wchodzą do składu tego pocisku.» *(J. de S.-P.)*

FRANCYA.

PARYŻ, *9 Czerwca*. Podług jednej korrespondencyi gazety *Indépendance Belge* z dnia 8 b. m. nikt w Paryżu nie wątpił, że usunięcie Wielkiego Wezyra nastąpiło z natchnienia Lorda Redcliffe i że wprędce po niem nastąpi odwołanie Veli-paszy z posady poselskiej, którą zajmuje w Paryżu.

— Jutro w Senacie spodziewają się ożywionego posiedzenia; jutro będzie roztrząsane nowe prawo o wychowaniu publicznem. Kilku duchownych Członków Senatu mają dać słyszeć protestacyą, albo przynajmniej wynurzyć żale swoje z powodu zmian, jakie nowy projekt wprowadza w tyle duchowieństwu ulubionem prawie z roku 1850. Wiadomo że Kardynał-Arcybiskup Bordeaux dał już poznać w tym względzie swe zdanie.

— Na Giełdzie 9 Czerwca (depesza telegr.) 4½ procent. 97 franków 25 centimów—3 procent. 71 fr. 90 cent.

— Jeden były oficer armij francuzkiej i włoskiej, przybywszy teraz do Paryża, dał tam poznać pocisk wojenny, który nazwał *Granatą Gygesa* i którego działanie jest straszliwe, jak twierdzi wynalazca. Pocisk ten wpada pomiędzy massy pod formą, która nie zdaje się mieć nic przerażającego; ale gdy pęknie, wywiera tak okropne skutki, iż całe oddziały wojska, bo nawet flotty całe, zniszczyć jest w stanie.

— Nowomianowany admirał Baudin umarł w Paryżu 7 Czerwca, mając lat 70 wieku. *(J. de S.-P.)*

TURCYA.

Korrespondent gazety *Times* z Sylistryi, pisze z dnia 11 Maja: «Cztery nowe bataljony mają przybyć na wzmocnienie tutejszego garnizonu. Za dni kilka liczba wojsk załogi wyniesie 15,000. Pod kierunkiem Pruskiego oficera inżenierów, Turcy ulepszyli środki obrony twierdzy i dodali nowe warownie.»

— *Morning Herald* pisze, że w Sylistryi jest dwudziestu oficerów angielskich, jako *amatorów*.

— Podług wiadomości z Konstantynopolu z dnia 29 Maja

danych przez gazetę *Wanderer*, pogłoski tylekroć i z taką pewnością powtórzone o dymissyi, czy odwołaniu lorda Redcliffe, żadnej nie miały zasady, jakoż ustały zupełnie. Ten dyplomata był nieco zapadł na zdrowiu; ale teraz wrócił doń zupełnie i znowu zajmuje się sprawami.

— Piszą z Konstantynopola, pod tąż datą, do gazety *Indépendance Belge:* «Silistrija jest w nader krytyczném położeniu i sprzymierzeńcy szczerze myślą o podaniu jej pomocy. Dwie dywizye armii francuzkiej, Pierwsza i Druga pod jenerałami Canrobert i Bosquet, miały wczora odpłynąć z Gallipoli do Warny. Trzecia dywizya, Xięcia Napoleona, ciągnie lądem do Konstantynopola.

«Dywizya angielska jenerała sira Georges Brown, wyznaczona do Warny, już miała się zabrać i odpłynąć do Warny, kiedy przyszedł rozkaz wstrzymujący jej odjazd; jedyną tego przyczyną była potrzeba urządzenia magazynów żywności w Warnie; dywizya odpłynie nieodmiennie 1 Czerwca, a gdy na przejazd ze Skutari do Warny nie trzeba nad 15 lub 16 godzin, anglicy będą mieli aż nadto czasu stanąć w Warnie na 5 Czerwca, dzień naznaczony przez marszałka de St. Arnaud dla zebrania się tam wojsk sprzymierzonych.

«Pokazuje się, że w skutek Rady wojennej, odbytej w Warnie i Szumli, w zeszłym tygodniu, plan kampanii, naprzód przez sprzymierzone siły przyjęty, uległ zmianie. Było postanowiono działać nasamprzód w Krymie i zdobyć Sewastopol, attakując go wespół z lądu i z morza. Ale obawa, iż Omer-pasza, ze swemi 15,000 wojska w Szumli, niezdoła oprzeć się postępom wojsk rossyjskich, posuwających się w przemagającej sile ku Bałkanom, skłoniła marszałka de St. Arnaud bronić linii Dunaju aż do przybycia nowych posiłków, oczekiwanych z Francyi i Anglii.

«Dotąd niema jeszcze mowy o mianowaniu następcy po jenerale Baraguey d'Hilliers na posadę Poselską, i zdaje się że póty nikt nie będzie mianowany, dopokąd Lord Redcliffe pozostanie w Stambule. Będzie to rodzaj milczącej protestacyi przeciw wpływowi człowieka, z którym jak doświadczenie pokazało, niemasz żadnej możności porozumienia się; który ma sobie za stałe prawidło czynić wszystko na przekorę i sprzeciwiać się systematycznie wszystkiemu, co nie wprost od niego pochodzi. A potém, w rzeczy samej, lord Redcliffe ma zanadto wielki wpływ, co jest niedobrém w obecnych okolicznościach, kiedy Sprzymierzeńcom Porty powinno chodzić o to właśnie, iżby byli na stopie równości i szczególniej, żeby z jednej, którejkolwiek strony, nie podnosiła się stale, jakaś zbyt widzialna wyższość.

Konstantynopol, 30 Maja. Wczora anglicy zaczęli już odpływać ze Skutari. Jedna cała dywizya poszła do Warny; po jutrze odpłynie druga.

— Podług *Morning Herald* w Gallipoli jest pięć pułków angielskich, (około 5,000 ludzi) i do 30,000 francuzów. Po ostatnie daty armija anglo-francuzka w Turcyi liczy 60,000 ludzi.

— Korrespondent gazety *Presse* mówi, że armija azyatycka nie jest jeszcze zupełnie uorganizowana. Czurczid-pasza (Guyon) odwołany został do Stambułu i na jego miejsce będzie mianowany zdolniejszy jenerał.

— Ostatnie nowiny z morza Czarnego są, że 25 Maja flotty sprzymierzone stały w Kawarnie. *(P. P.)*

GRECYA.

ATENY, *21 Maja.* Wojska anglo-francuzkie, niezwłocznie po swém wylądowaniu, nałożyły embargo na wszystkie towary, znajdujące się w składzie po komorach i zabrały wszystkie okręty wojenne marynarki Greckiej, które były w porcie.

Anglicy w tém zdarzeniu poczynali sobie względnie i łagodnie. Pokazali dowodzcom dane sobie rozkazy i wyrazili ubolewanie iż są zmuszeni wykonać tak surowe rozporządzenia. Nie tak się rzecz miała z francuzami. Postępowanie ich było w najwyższym stopniu grubjańskie. Wpadli na okręty z odwiedzionemi u pistoletów kurkami, jak gdyby brali je szturmem, i wypędzili z nich ekwipaże, wymawiając słowa obelgi. Marynarze greccy byli tém nadzwyczaj oburzeni i byłoby przyszło do jakichś ostateczności, jeżeliby nie zostali przez swych dowodzców poskromieni.

Pomimo to iż wojska francuzkie prawie wyłącznie zajęły Grecyą, i że ztąd można było wnosić, iż nowy Gabinet będzie całkiem francuzki, pokazuje się, iż, prócz jednego lub dwóch członków, jest złożony z najserdeczniejszych zwolenników Anglii. Taki jest we wszystkiém los Francyi: ona sieje, a Anglija plony zbiera.

Po ustanowieniu nowego Gabinetu embargo zostało zdjęte z okrętów greckich, wywieszono na nich narodową banderę a tę powitano 21 wystrzałem.

Król ustąpił; to jedno pozostawało niefortunnemu Monarsze. Wychylił aż do dna czarę gorzkości, ale nie zrzekł się tronu i tém zmylił rachuby Anglii, która nic tak nie żąda jak usunąć Króla i ustanowić w Grecyi rzeczpospolitą. Gdy się nie powiodły podniecane wewnętrzne rozterki, uciekła się ona do środków musu, a lubo i te chybiły, Anglija póty się nie zaspokoi, aż dopnie swojego. Taką była zawsze polityka Anglii; ale co mówić o Francyi, która, zgnębiwszy u siebie hydrę rewolucyi, nie wzdryga się pomagać Anglii w podkopywaniu zasad tronu, niedość jeszcze ugruntowanego i wprowadzeniu w Grecyi stanu rzeczy, który uroczyście potępiła. Nie można inaczej pojąć tego zboczenia, jak przypuszczając fatalność, która nie przestaje wciągać to Mocarstwo we spółdziałanie takim projektom, które są w jawném sprzeciwieństwie z jego własnym interessem.

— List prywatny z Pyrei, 31 Maja, donosi, że dwa bataljony wojska morskiego angielskiego tam przybyły. Reszta pułku wprędce spodziewana. Wojska francuzkie przyjęły je z największą serdecznością. Sądzono że obecność tych wojsk, odbierając powstańcom otuchę, pomyślnie wpłynie na uspokojenie kraju. Proklamacya, obwieszczająca o mianowaniu nowego Gabinetu, była z wielką radością przyjęta w Pyrei.

— Wiadomości z dnia 29 Maja dają szczegóły, według raportów wprost otrzymanych z głównej kwatery jenerała Hadżi Petro, zupełnego zniesienia wojska tureckiego, wysłanego naprzeciw temu wodzowi powstańców pod Calabaca, w Tessalii, o kilka godzin od Trikuli. Armija turecka od 7,500 ludzi, okrążona przez powstańców, starała się w nocy pójść na przebój; ale grecy zabili 700 ludzi, przeszło 3,000 utopiło się w Ponei, 5 dział, 5 chorągwi, wszystkie namioty, 150 wozów z bagażami i 600 koni i mułów jucznych, wszystkie zapasy i 80,000 piastrów, stały się zdobyczą powstańców, równie jak 600 niewolnika albańczyków i egypcyan. Między zabitemi są Nizam-pasza, wódz naczelny,

Selim-pasza, wódz albańczyków Mitro Melissona i jenerał egyptski. Gazeta Triestska mówi że te szczegóły potrzebują potwierdzenia, wszakże podług jej własnych wiadomości było turków zabitych 250 a ranionych 400.

— Podług tejże gazety Triestskiej, powstanie w Epirze, zupełnie się rozprzęgło.

— Korrespondencye z Aten tejże gazety donoszą, że 14 okrętów anglo-francuzkich, które stały w Pyrei, odpłynęły ztamtąd 29 Maja w skutek odebranych tegoż dnia rozkazów ze Stambułu.

— *Zeit* daje nowiny następne z Aten, 2 Czerwca: «Wydane zostały proklamacye od Ministrów i Jenerała Forey.— W Syra zgromadza się eskadra Amerykańska. — Wielu urzędników złożono z posad.» *(J. de S.-P.)*

NIDERLANDY.

Umarł 3 Czerwca, mając lat 80, P, Jhr. R. A. Klerck, Jenerał-lejtnant, adjutant Królewski, Naczelnik Dworu wojskowego J. K. Mości. *(G. P.)*

BELGIJA.

BRUXELLA, *8 Czerwca.* Piszą z Ostendy, że wprzeszły Czwartek, wieczorem, przybyła tam Królowa Marya Amalija, z Xięciem de Joinville, pociągiem nadzwyczajnym z Bonn. Wysocy podróżni czekać będą przyjaźnej pogody, dla puszczenia się w podróż do Anglii. *(R. I.)*

HISZPANIJA.

Gazeta Madrytska z dnia 2 Czerwca ogłasza depeszę Komendanta Albucemas, która potwierdza wiadomość, daną przez gazety, o pojmaniu statku pocztowego hiszpańskiego *Carmen* przez Maurów wybrzeża afrykańskiego. Ten statek był zaattakowany przez siedm zbrojnych barek i, widząc się w niepodobieństwie stawienia oporu, kapitan musiał myśleć o ratowaniu ekwipażu, co mu się też powiodło; jeden tylko 7-letni chłopiec dostał się w ręce piratów. Parlamentarz, posłany nazajutrz dla jego wykupienia, przyjęty był wystrzałami karabinowemi. Kilka wystrzałów z dział twierdzy Albucemas nie miały żadnego skutku.

— Donoszą z Genui, 31 Maja, że stojąca tam na kotwicy eskadra hiszpańska, odebrała rozkaz odpłynienia na archipelag Antylski, dla bronienia Kuby przeciw nowym zamachom. *(G. P.)*

— Piszą z Madrytu do gazety *Journal des Débats*: «Nowy process wydobywania gazu wodorodnego z wody został tu z najlepszym skutkiem zastosowany przez kompaniją oświecania gazem ulic Madrytu. Przeszło już od miesiąca, nowy gaz zastępuje gaz z węgla ziemnego, jak najzupełniej i z wielką oszczędnością.» *(J. de S.-P.)*

NAJPÓŹNIEJSZE WIADOMOŚCI.

AUSTRYA. Gazeta *Indépendance Belge* zawiera długi artykuł, usiłujący dowieść, że wielkie uzbrojenia Austryi i zbieranie wojsk na granicach wschodniej i południowej, mogą nie koniecznie mieć na celu zajście z Rossyą, ale być spowodowane ogólnym stanem rzeczy i niezbędną potrzebą być w gotowości na wszelkie wypadki.

— Jedna gazeta pisze, że Szach Perski ma przysłać stałego Posła do Wiednia i że nawzajem Cesarz Jmć będzie miał reprezentanta w Teheranie.

— 8 Czerwca pułki: kirysyerów: *Cesarza Mikołaja* i ułanów *Wielkiego Xięcia Alexandra*, tudzież pozostałe bataljony pułku pieszego *Hoch und* Deutschmeister odebrały rozkaz jak najśpieszniej zdążyć do Krakowa.

— Feldmarszałek-lejtnant Benedek, Naczelnik Sztabu Armii Włoskiej, przybył 7 Czerwca do Werony. Mówią iż otrzyma niezależne dowodztwo w Galicyi.

PARYŻ, *11 Czerwca.* Wczora Senat zatwierdził przyjęty już przez Izbę Prawodawczą budżet na rok 1855, prawo o wypuszczeniu bonów Skarbu, kilka praw o kredytach nadzwyczajnych użyczonych rozmaitym Ministrom i projektów interessu miejscowego. Na końcu posiedzenia Minister Stanu odczytał Dekret Cesarski, zamykający sessyą zwyczajną roku 1854.

Na posiedzeniu Senatu 8 Czerwca, pierwszy zabierał głos przeciw projektowi Prawa o Wychowaniu Publiczném, (które na témże posiedzeniu, zostało przyjęte), Kardynał-Arcybiskup Bordeaux, ubolewając, że między examinatorami na pierwszy nauczycielski stopień, (Baccalaureus), Kościoł nie będzie miał swego przedstawiciela. Minister Oświecenia P. Fortoul odpowiedział, że trudnoby może było znaleźć duchownych uczonych w liczbie dostatecznej dla zasiadania na wszystkich tego rodzaju examinach. P. Troplong, Prezes Senatu, z innego stanowiska odpowiadał, usiłując zamknąć rozprawy w obrębach kwestyi ścisłej konstytucyonalności, i dał mimochodem rodzaj nauki Arcybiskupowi. Ale P. Karol Dupin z mocą powstał przeciw twierdzeniu Pana Troplong, i dowodził prawa, jakie służy Senatowi kontrolowania i roztrząsania projektów prawodawczych. Kardynał-Arcybiskup Besançon zabierał też głos i obstawał za prawem Senatu tym więcej, że zagadnienia w rzeczy wychowania publicznego są kwestyami najbardziej konstytucyjnemi. Podług niego, nowe prawo oddaje całkiem wychowanie pierwiastkowe w ręce podrzędnego agenta administracyjnego i odrywa je zupełnie od Famili i Religii, ku którym własnie prawo z roku 1850 zbliżyć je usiłowało.

— Na małej Giełdzie 11 Czerwca (przez telegraf) 3 procentowe 71 frank 85 centimów.

LONDYN, *10 Czerwca.* Wczora na Izbie Lordów, hrabia Aberdeen oznajmił ustanowienie w prędkim czasie oddzielnego wydziału wojny, który wszakże nie będzie miał ani zwierzchniego nadzoru, ani kontroli nad finansami armii. Obok tego Pierwszy Minister oświadczył, że lord John Russell przyjął prezydencyą Rady Tajnej.

Na posiedzeniu Izby Gmin tegoż dnia wydany został rozkaz obrania z City Londyńskiego nowego deputowanego, na miejsce lorda Johna Russell, który został Prezesem Rady Tajnej.

STOCKHOLM, *3 Czerwca.* Podług najświeższych wiadomości, flotta anglo-francuzka krąży teraz we wszystkich kierunkach po Baltyku. W tych dniach była w Holmön dla nabrania świeżej żywności. Cztery fregaty dywizyi kontradmirała Plumridge, zabrały na różnych punktach Szwedzkiego wybrzeża wszystkich sterników, jakich znalazła i między innemi sławnego sternika Löfonger, który się zaciągnął za 7 talarów dziennie. — Gonitwy za okrętami ruskiemi nie ustają, wszakże, w tych dniach, wielki statek finlandski, całkiem nowy i który byłby nader pożądaną zdobyczą, zdołał umknąć przed anglikami, którzy go ścigali i schronił się do neutralnego portu Carlscrona. *(J. de S.-P.)*

Позволяется печатать. 7 Іюня 1854 года. *Ценсоръ Н. Ахматовъ.*
W DRUKARNI WOJENNEJ.